

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan unionin kehyksen uudistamisesta (uudelleenlaadittu energiaverodirektiivi)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan unionin kehyksen uudistamisesta (uudelleenlaadittu energiaverodirektiivi) (U 56/2021 vp): Liikenne- ja viestintävaliokuntaan on saapunut jatkokirjelmä UJ 23/2024 vp - U 51/2021 vp mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Leo Parkkonen, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Niina Honkasalo, liikenne- ja viestintäministeriö
- liikenneneuvos Saara Jääskeläinen, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Cea Mittler, Liikenne- ja viestintävirasto
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Anna Sotaniemi, Finnair Oyj
- työmarkkina- ja lakiasiaintohtaja Maija Mattila, Suomen Varustamot ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- VR-Yhtymä Oy
- Finavia Oyj
- Neste Oyj
- Autoliitto ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Keskuskauppakamari
- Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
- Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Viitetiedot

Valiokunta on aiemmin antanut asiasta lausunnon LiVL 30/2021 vp.

Valiokunnan lausunto LiVL 15/2024 vp

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Komission direktiiviehdotuksen pääasiallinen sisältö on kuvattu yksityiskohtaisesti valtioneuvoston kirjelmässä U 56/2021 vp.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvoston kanta on esitetty eduskunnalle 7.10.2021 toimitetussa kirjelmässä U 56/2021 vp, jota täydennetään ja täsmennetään tällä kirjeellä seuraavasti:

Valtioneuvosto katsoo yleisesti, että direktiiviehdotuksen keskeisten tavoitteiden – ympäristöohjaavuuden lisääminen, sisämarkkinoiden toimivuuden parantaminen ja verotuottojen turvaaminen – edistämisen näkökulmasta ehdotuksen sisältö on heikentynyt siihen sisällytettyjen uusien veropoikkeusten ja siirtymäaikojen takia.

Valtioneuvosto suhtautuu erittäin varauksellisesti ehdotettuihin verotasojen ja indeksoinnin lievennyksiin. Indeksointiin liittyen valtioneuvosto tukee alkuperäistä komission ehdotusta. Lisäksi vähimmäisverotasojen osalta neuvotteluissa tulisi tavoitella vähintään vuoden 2003 verotasojen reaalista tasoa.

Valtioneuvosto ei pidä perusteltuina fossiiliselle maa- ja nestekaasulle sekä ruoka- ja rehuperäisille biopoltoaineille ja bionesteille tarkoitettuja määräaikaista verolievennyksiä sisämarkkinoiden toimivuuden ja ympäristötavoitteen kannalta.

Valtioneuvosto ei pidä ehdotettuja uusia poikkeusmahdollisuuksia direktiivin uudistamistavoitteiden mukaisina. Poikkeuksilta olisi lähtökohtaisesti edellytettävä vähimmäisverotasojen noudattamista ja siirtymäaikojen tulisi olla merkittävästi ehdotettuja lyhyempiä ottaen erityisesti huomioon, että direktiivin voimaantulo lykkääntyy vuoteen 2028 tai mahdollisesti myöhempään ajankohtaan.

Valtioneuvosto kannattaa uudistuksen jatkotyötä siten, että uudistuksen keskeisiä ympäristö-, sisämarkkina- ja verotuottotavoitteita voitaisiin edistää tehokkaammin.

Valtioneuvosto tukee ehdotusta verotuksessa sovellettavien energiatuotteiden lämpöarvojen määrittämisestä direktiivin liitteessä, koska se lisäisi tältä osin verotuksen yhdenmukaista soveltamista jäsenvaltioissa. Valtioneuvosto katsoo kuitenkin, että liitteen ja kansallisen verolainsäädännön välistä suhdetta tulisi täsmentää ja liitteen yksityiskohtaisuuden tasoa tulisi tältä osin määritellä tarkoituksenmukaisemmaksi.

Ympäristöluokkiin perustuvan veromallin tosiasiallisen toteuttamisen osalta, valtioneuvosto tukee ensisijaisena vaihtoehtona komponentteihin perustuvaa verotusta neutraalin verokohtelun varmistamiseksi. Valtioneuvosto voisi toissijaisena vaihtoehtona tarkastella puhtaasti ympäristöluokkiin perustuvan veromallin sijaan muitakin vaihtoehtoja, kuten esimerkiksi pelkästään energiasältöön perustuvaa vähimmäisveromallia. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan tällöin voi-

Valiokunnan lausunto LiVL 15/2024 vp

taisiin kuitenkin säilyttää kansallisesti myös elinkaari päästöihin perustuva hiilidioksidiveron porrastus.

Valtioneuvosto tuo esille, että uudistuksen sisältö on kehittynyt useissa Suomelle keskeisissä kysymyksissä myönteiseen suuntaan. Näitä ovat sähkön ja energiatuotteiden yksityisen ja yrityskäytön verotuksellisen erottelun samoin kuin moottoribensiinin ja dieselöljyn verotasojen eriyttämisen jatkaminen, sähkön ja kehittyneiden biopolttoaineiden verotason kytköksen poistaminen sekä puupolttoaineiden ja turpeen ehdotettu verotuskohtelu.

Valtioneuvosto pitää perusteltuna energiatuotteiden horisontaalisesti yhdenmukaisesta verotuksesta luopumista, mikä mahdollistaisi vähimmäistason ylittäviä, erisuuruisia verotasoja esimerkiksi moottoribensiinille ja dieselöljylle. Samaa lähestymistapaa voitaisiin soveltaa myös lämmitys- ja työkonepolttoaineiden verotukseen. Samoin valtioneuvosto kannattaa kytköksen poistamista sähkön ja kehittyneiden polttoaineiden verotasojen välillä.

Valtioneuvosto pitää perusteltuna mahdollisuutta eriyttää energiatuotteiden ja sähkön verotaset yritys- ja yksityiskäytön välillä.

Valtioneuvosto katsoo, että voimassa olevan direktiivin mukaisesti ammattidieselin veron eriyttäminen ja raideliikenteen sähkön verottomuus voisivat olla mahdollisia ainakin määräaikaikaisina.

Valtioneuvosto kannattaa puupolttoaineen jättämistä energiaverodirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle.

Valtioneuvosto kannattaa vedyn energiasisältöön perustuvaan verotusta. Verotasojen porrastaminen vedyn ympäristöominaisuuksien mukaisesti olisi niin ikään perusteltua.

Valtioneuvosto kannattaa ensisijaisesti turpeen sisällyttämistä direktiivin soveltamisalaan. Horisontaalirankingin poistaminen mahdollistaisi esimerkiksi turpeen verottamisen muita fossiilisia lämmityspolttoaineita lievemmin direktiivin vähimmäisverotasojen yläpuolella. Toissijaisesti valtioneuvosto voi myös hyväksyä turpeen verotuksen jättämisen energia-verodirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle nykytilaa vastaavasti tai siirtymäajan kuten muillekin verottomuuksien poistolle on ehdotettu.

Lähtökohtaisesti valtioneuvosto pitää voimassa olevan energiaverodirektiivin sääntelyä hiilivetyjen verotuksesta toimivana. Valtioneuvosto voi kuitenkin hyväksyä ehdotetun hiilivetyjä sisältävien tuotteiden verotuksen, koska ehdotuksen ei arvioida aiheuttavan käytännössä kuin mahdollisesti vähäisiä muutoksia kansalliseen verotukseen.

Valtioneuvosto voi hyväksyä sähkön ja biokaasun pientuotannolle ehdotetut määritelmät, sillä on tärkeää saada uusiutuvan pientuotannolle säännökset pientuotantoon kannustamiseksi ja hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Valtioneuvosto katsoo, että huomioiden EU:n lisääntyneen päästöohjauksen sekä meri- ja lentoliikenteen kansainvälisen luonteen verovapauden säilyttäminen EU:ssa olisi perusteltua. Toisaalta valtioneuvosto kuitenkin huomioi, että lentoliikenteen ja merenkulun polttoaineiden verotta-

Valiokunnan lausunto LiVL 15/2024 vp

miselle ympäristön ja muiden liikennemuotojen neutraalin kohtelun kannalta voisi olla sinänsä perusteita. Valtioneuvosto katsoo, että energiaverodirektiivillä tulisi edistää sähkön hyödyntämistä meri- ja lentoliikenteen energialähteenä niin aluksissa kuin maasähkön muodossa. Valtioneuvosto katsoo, että mahdollisesta meri- ja lentoliikenteen polttoaineiden verovapauden poistosta tulisi sopia ensisijaisesti maailmanlaajuisesti. Valtioneuvosto katsoo, että direktiivin tulisi edistää jäsenvaltioiden, kuten reunavaltioiden ja saarivaltioiden, joille meri- ja lentoliikenneyhteydet ovat erityisen tärkeitä, yhdenvertaista kohtelua. Valtioneuvosto katsoo, että verovapauden soveltamisen rajaukset lento- ja meriliikenteessä tulisi määritellä siten, että ne edistäisivät mahdollisuuksien mukaan hallinnollisen taakan vähentämistä ja tasapuolista toimintaympäristöä. Valtioneuvosto voi hyväksyä myös nykyisen kaltaisen rajauksen, jossa verollisuus koskisi huvi-ilmailua.

Valtioneuvosto pitää erityisen tärkeänä direktiivin kaksivaiheisen voimaantulon osalta riittävää lainsäädännön muutosten valmisteluaikaa.

Valtioneuvosto arvioi energiaverodirektiivin uudistamisen kokonaisuutta käsittelyn edetessä Suomen kokonaisuuteen huomioon ottaen.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Valiokunta on käsitellyt asiaa perusteellisesti lausunnossaan LiVL 30/2021 vp — U 56/2021 vp. Lausunnossaan valiokunta käsittelee erityisesti bensiinin ja dieselöljyn verokantojen yhtenäistämistä sekä lento- ja meriliikenteen polttoaineita. Valiokunta uudistaa aikaisemmat huomionsa ja kannanottonsa asiassa.

(2) Lausunnossaan valiokunta on pitänyt hyvänä valtioneuvoston lähtökohtaa, jonka mukaan ilmastovaikutusten lisäksi ehdotusten tulee monipuolisesti huomioida vaikutukset muun muassa kilpailukykyyn, valtion tulokertymään ja Suomen maksuihin EU:lle. Lisäksi on tärkeää systemaattisesti arvioida päätösten vaikutuksia kansalaisten hyvinvointiin. Valiokunta piti valtioneuvoston tavoin hyvänä, että energiaverotuksen kokonaisuutta arvioidaan ilmastovaikutusten ohella kilpailukyvyn, verotuottojen kertymisen ja huoltovarmuuden näkökulmasta.

(3) Suomen ulkomaankauppa kulkee lähes täysin meritse (96 %) ja uutta lisäkustannusta päästökaupan ja Fuel EU Maritimen lisäksi on asiantuntijakuulemisessa pidetty kohtuuttomana. Sen on katsottu entisestään heikentävän Suomen suhteellista kilpailukykyä, erityisesti koska Suomen riippuvuus merikuljetuksista on verrattavissa saarivaltioihin. Lisäksi Suomella on pisimmät merikuljetusmatkat EU:n sisäisessä liikenteessä, joten kustannustaakka jo päästökaupasta ja Fuel EU Maritimesta kohdistuu Suomeen poikkeuksellisen ankarasti.

(4) Saadun selvityksen mukaan Suomen tulee myös hyödyntää EU:ssa sallittu kansallinen sääntely maasähkön matalammasta verokannasta, ja se tulee toteuttaa Suomessa vastaavalla tavalla kuin esimerkiksi Ruotsissa.

Valiokunnan lausunto LiVL 15/2024 vp

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Liikenne- ja viestintävaliokunta ilmoittaa,

että lähtökohtaisesti bensiinin ja dieselöljyn verokohtelua ei tule ehdotuksessa yhtenäistää, ja että ammattidieselin ja mahdollisen dieselin ja bensiinin verokohtelun yhtenäistämisen osalta tulee varmistaa, että ehdotuksilla ei vaaranneta Suomen kilpailukykyä eikä lisätä tarpeettomasti logistiikan kustannuksia ja että varmistetaan ehdotusten myönteiset ympäristövaikutukset,

että lento- ja meriliikenteen verovapauden poistamisesta tulee ensisijaisesti sopia maailmanlaajuisesti huomioon ottaen eurooppalaisten toimijoiden globaali kilpailukyky, ja

että muutoin se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan edellä esitetyn huomautuksin.

Helsingissä 28.11.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jouni Ovaska kesk
varapuheenjohtaja Timo Furuholm vas
jäsen Marko Asell sd
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Petri Huru ps
jäsen Vesa Kallio kesk
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Mats Löfström r
jäsen Anna-Kristiina Mikkonen sd
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Martin Paasi kok (osittain)
jäsen Pinja Perholehto sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker

**Valiokunnan lausunto LiVL 15/2024 vp
Eriävä mielipide 1**

Eriävä mielipide

Perustelut

Liikennepolttoaineiden verotus on tärkeä osa energiaverotusta. Bensiinin ja dieselin verokantojen yhdistäminen on perusteltua, sillä dieselin alempi verotaso on ympäristölle haitallinen tuki, eikä ehdotusten myönteisiä ilmastovaikutuksia ole uskottavaa varmistaa ilman yhtenäistä verokantaa. On myös Suomen etu, vähän tukia käyttävänä ja korkean verotuksen maana, että erilaisia veropoikkeuksia ja vapautuksia poistetaan, ja että vähimmäisverotasoja nostetaan jäsenvaltioissa yhdenmukaisemman verotuksen ja paremman päästöohjaavuuden saavuttamiseksi.

Lentoliikenteen ja merenkulun polttoaineiden verottamiselle on hyvät ilmasto- ja ympäristöperusteet. Ei ole riittävää odottaa, että lento- ja meriliikenteen verokohtelusta saataisiin sovittua kansainvälisesti, vaan Euroopan unionin ilmastotavoitteiden varmistamiseksi olisi tarpeen sopia merenkulun ja lentoliikenteen polttoaineen verosta tämän esityksen yhteydessä. Suomen tulisi edistää EU:ssa kunnianhimoisia ilmastotoimia eikä hyväksyä alkuperäisiä ehdotuksia näin merkittävästi heikentäviä kompromissiehdotuksia.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että suuri valiokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 28.11.2024

Tiina Elo vihr
Timo Furuholm vas